

УДК
677.017.636

ЩУЦЬКА Г.В., СУПРУН Н.П.
Київський національний університет технологій та
дизайну, Україна

ВОЛОГОТРАНСПОРТНІ ВЛАСТИВОСТІ БАГАТОШАРОВИХ ПЕРЕВ'ЯЗОЧНИХ ЗАСОБІВ

Мета роботи. Аналіз закономірностей вологопереносу крізь багатошарові текстильні матеріали медичного призначення.

Практичне значення. Досліджені процеси змочування багатошарових перев'язочних матеріалів можуть бути використовувані для прогнозування умов їх реального функціонування, виходячи з вимог експлуатаційної ситуації.

Ключові слова: багатошарові перев'язочні матеріали, вологоперенос,

Вступ. У світовій практиці поширюється використання ранових пов'язок з пролонгованою лікувальною та антимікробною дією [1-3]. Питання їх випуску знаходяться в центрі уваги провідних фірм – виробників всіх розвинених країн світу. Важливою особливістю даних засобів є їх багатошаровість, що передбачає комбінацію в пакеті матеріалів з різними властивостями і дозволяє отримувати нові властивості в якості сумарного ефекту. Для матеріалів ранових покриттів основною вимогою є їх здатність до трансферу рідини. Один із шарів такого пакету контактує з раною і, в залежності від вимог, з певною долею інтенсивності пропускає крізь себе рідину. Другий шар накопичує в себе рідину, якою може бути шкідливий ексудат або навпаки, корисні лікарські препарати, що повинні поступати у рану. Однак відсутність надійних методик прогнозування властивостей таких систем обумовлює, в основному, інтуїтивний підхід до їх розробки та експлуатації [4]. Тому аналіз закономірностей масо-переносу лікарських препаратів і метаболічних рідин крізь багатошарові текстильні матеріали медичного призначення є актуальною задачею.

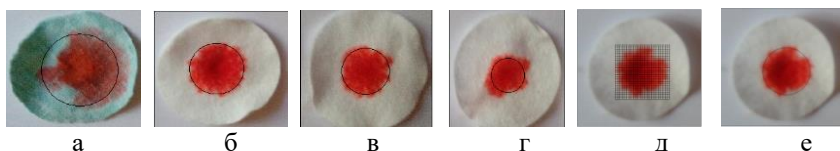
Об'єкти та методи дослідження. З метою оцінки поглинальних властивостей багатошарових перев'язочних матеріалів був проведений експеримент по визначенню змоченої зони в різних шарах пакету ранового покриття. Для моделювання впливу черговості розташування текстильних шарів різної структури з різними вологотрансферними властивостями, нами були використані пакети, до складу яких в різних комбінаціях входили лляна тканина і медична бавовняна вата. Крапля підфарбованої дистильованої води наносилась на поверхневий шар такого пакету багатошарової пов'язки, а потім

в кожному із шарів визначалась форма і площа змоченої зони. При цьому для певного часу зразок розділявся на шари і змочені зони кожного шару аналізувалися окремо.

Результати дослідження. На рис. 1 наведені результати експерименту в варіанті пакету I, коли лляна тканина є верхом ранового покриття. Для проведення аналізу визначався еквівалентний діаметр змоченої зони. Площа цієї зони визначалася методом елементарних квадратів (рис.1, д). Розрахунок еквівалентного діаметра проводився за формулою:

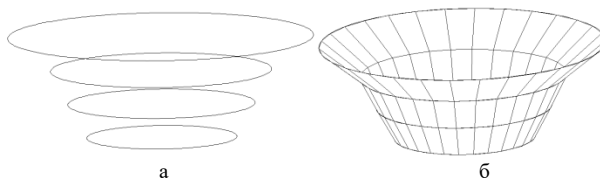
$$D_{\text{екв}} = \sqrt{\frac{4S}{\pi}}$$

В результаті складну форму поверхні замінювали умовним колом (рис.1,е).

Рис.1. Зони змочування в шарах пакету при розташуванні тканини у першому (верхньому) шарі: а- 1-й шар, б- 2-й шар, в – 3-й шар, г-4-й шар, д- площа змоченої зони, е – умовне коло

На рис.2 показані кола змочених зон в різних шарах, які рівномірно зменшуються за розмірами по глибині пакету. Градієнт зниження в місці розташування тканини збільшений, властивості пакету близькі до властивостей одношарового матеріалу.

Рис.2. Кола змочених зон в різних шарах (а) та поверхня змоченої зони (б) в пакеті I

В варіанті пакету II при розміщенні лляної тканини у другому шарі картина розтікання принципово змінюється. При цьому ефект збільшення концентрації всередині матеріалу суттєво зростає, максимум розповсюдження рідини, який має яскраво виражений характер, досягається в місці розташування тканини. Подібна картина розтікання по тканині відбувається внаслідок збільшення поверхневої густини і щільності, а також додаткового гальмування рідини матеріалом. На рис. 3 а,б показані кола

змочених зон в різних шарах пакету II при розташуванні лляної тканини у другому шарі.

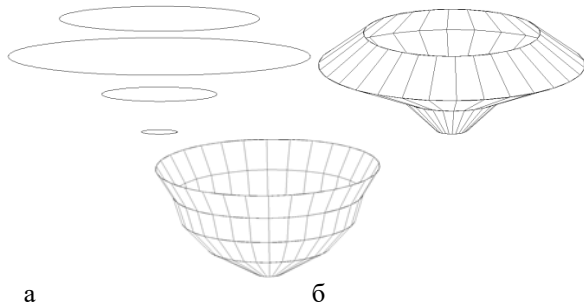

Рис.3. Кола змочених зон на різних шарах (а) та поверхня змоченої зони (б) в пакеті II (а,б) та пакеті III (в)

При розміщенні тканини в нижній частині (пакет III) ефект збільшення концентрацій нівелюється (Рис. 3,в). Екстремум спочатку зменшується, а потім зникає зовсім. Очевидно, що всі наведені ефекти обумовлені різною щільністю матеріалів, які входять в пакети.

Означимо $\delta = \frac{T_t}{T_b}$, $\lambda = \frac{D_{\max}}{D}$, де T_t – щільність лляної тканини, T_b – щільність

вати. Зміна розміру максимальної зони розтікання в місці розташування матеріалу в залежності від щільності матеріалу показано на рис.4, з якого видно, що при зміщенні розташування матеріалу ефект досягає свого максимального значення, після чого знижується і зникає. Залежність може бути апроксимована виразом:

$$\lambda = \begin{cases} 1, & \delta < 1,2 \\ 1 + C(1 - e^{-\alpha \cdot (\delta - 1,2)}) & \end{cases}$$

Для даного випадку $\alpha \approx 2,6$.

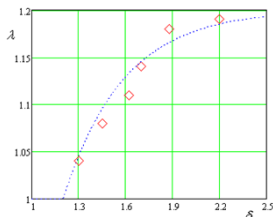

Рис.3. Розмір максимальної зони розтікання

Таким чином, загальна картина розповсюдження вологи в матеріалі залежить від місця розташування шару з підвищеною щільністю. На рис.4 показані зони розтікання рідини в матеріалі в залежності від відносної глибини розташування цього шару z_m . Літерою D на рисунку означено діаметр змоченого кола на певній глибині.

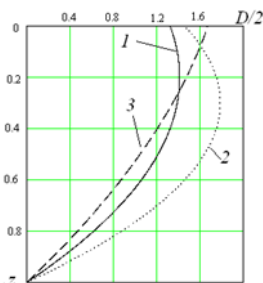

Рис.4. Зони розповсюдження рідини в матеріалі з додатковим шаром (D – діаметр змоченого кола, см, z – відносна глибина розташування додаткового шару): для кр.1 – $z_m=0,2$, для кр.2 – $z_m=0,4$, для кр.3 – $z_m=0,6$

Відзначимо, що при збільшенні глибини розташування додаткового шару збільшується зона розтікання на поверхні. Проявляється ефект додаткового змочування, що реалізується в збільшенні змоченої зони всередині матеріалу. причому даний ефект спочатку збільшується, а після досягнення певної глибини починає зменшуватись і зникає.

Висновки. Аналіз динаміки зміни змоченої зони дозволяє сформулювати задачу по визначенню місця розташування додаткового матеріалу. Це дає змогу акумулювати найбільший об'єм вологи всередині пакету матеріалу, що покращує якість ранового покриття.

Список літератури

1. Andreu V. Smart Dressings Based on Nanostructured Fibers Containing Natural Origin Antimicrobial, Anti-Inflammatory, and Regenerative Compounds// V. Andreu. G. Mendoza, M. Arruebo and S. Irusta // Materials (Basel). –2015. – № 8. – P. 5154–5193.
2. Advances in wound management /T.D. Turner, R.J. Schmidt and K. G. Harding. – London: John Wiley&Sons, 1986. – 149 p/
3. Абаев Ю.К. Справочник хирурга. Раны и раневая инфекция / Ю.К. Абаев – Ростов на Дону: Феникс, 2006. – 428 с.
4. Щуцька Г. В., Супрун Н. П. Особливості розробки виробів медичного призначення з заданими вологотрансферними властивостями. Монографія. Київ. КНТУД -2018. -250 с.